

LIBRIS

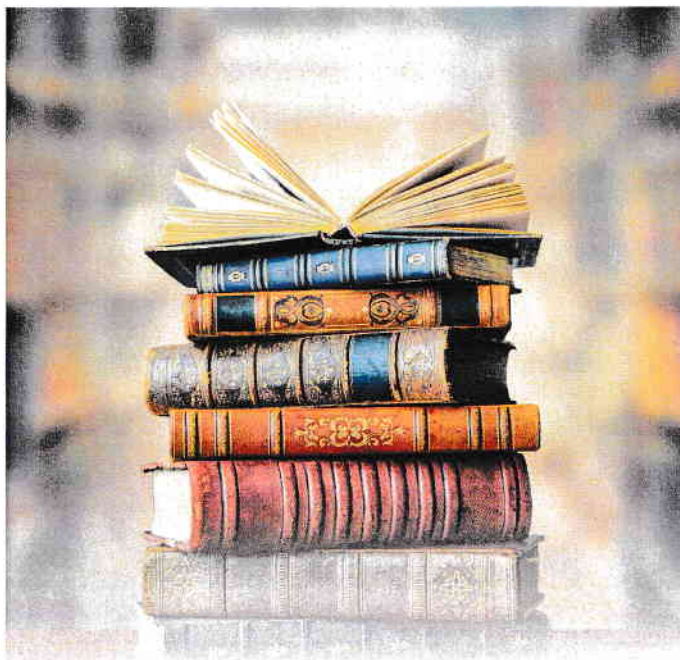
We know
books

MINISTERUL EDUCAȚIEI

MARIANA NOREL

PETRU BUCURENCIU

MIHAELA DRAGU

**LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**
clasa a VI-a

6

**EDITURA DIDACTICĂ
ȘI PEDAGOGICĂ**

RECAPITULARE ÎNȚĂLĂ/8

EVALUARE ÎNȚĂLĂ/11

UNITATEA 1 – LOCURI NATALE/13

Comunicare orală/14

Lectură/16

Textul narativ literar/16

Amintiri din copilărie, de Ion Creangă
(fragment)/16

Redactare/22

Tipare textuale. Textul narativ/22

Elemente de construcție a comunicării/24

Silaba. Despărțirea în silabe/24

Diftong. Triftong. Hiat/26

Lectură/30

Chemarea străbunilor, de Jack London
(fragment)/30

Elemente de interculturalitate/33

Valori ale culturii populare în spațiul românesc.
Obiceiuri și tradiții în cultura românească/33

Recapitulare/35

Evaluare/37

UNITATEA 2 – LIMBA ROMÂNĂ/39

Comunicare orală/40

Lectură/42

Limba noastră, de Alexei Mateevici/42*În 31 august, Ziua Limbii Române, 28 de milioane
de oameni din întreaga lume vorbesc
românește*/44

Elemente de construcție a comunicării/46

Variație stilistică – Limbă vorbită. Limbă scrisă/46

Redactare/49

Adecvarea la temă. Proprietatea termenilor,
puritate și adecvare situațională, originalitate/49

Elemente de construcție a comunicării/51

Vocabular. Cuvântul: formă și sens (sensul propriu,
sensul de bază și sensul secundar; sensul figurat).

Rolul contextului în realizarea sensului/51

Omonime. Cuvinte polisemantice/54

Elemente de interculturalitate/57

Limba română în Europa/57

Recapitulare/60

Evaluare/62

UNITATEA 3 – MODELE ÎN VIAȚĂ/63

Comunicare orală/64

Lectură/66

Textul narativ. Momentele subiectului/66

Căprioara, de Emil Gârleanu/66

Redactare/69

Etapale scrierii. Planul textului/69

Elemente de construcție a comunicării/71

Verbul/71

Modul conjunctiv/73

Modul condițional-optativ/76

Lectură/80

Text narativ literar în versuri/80

Boul și vițelul, de Grigore Alexandrescu/80

Elemente de construcție a comunicării/83

Predicatul verbal (actualizare)/83

Predicatul nominal/84

Elemente de interculturalitate/88

Valori etice în legende populare/88

Recapitulare/93

Evaluare/95

UNITATEA 4 – PASIUNI. HOBBY-URI/97

Comunicare orală/98

Lectură/100

Dialogul în textul literar/100

Cititorul din peșteră, de Rui Zink
(fragmente)/100

Redactare/106

Transformarea vorbirii directe în vorbire
indirectă/106

Elemente de construcție a comunicării/108

Substantivul/108

Substantive colective. Substantive defective/110

Cazul substantivelor/112

Pronumele personal. Flexiunea cazuală/116

Pronumele de politețe (actualizare)/117

Pronumele reflexiv/119

Lectură/123

Interese și atitudini față de lectură/123

*De vorbă cu un copil pasionat de lectură: Maria,
9 ani – „Lectura este o mașină miraculoasă”*/123

Elemente de construcție a comunicării/128

Subiectul/128

Recapitulare/131

Evaluare/135

UNITATEA 5 – FASCINANTA LUME VIE/137

Comunicare orală/138

Lectură/140

Textul descriptiv literar. Textul descriptiv în versuri/140

Balul pomilor, de Dimitrie Anghel/140

Textul descriptiv în proză/144

În munții noștri, de Alexandru Vlahuță/144

Elemente de construcție a comunicării/149

Numeralul (actualizare)/149

Adjectivul/152

Redactare/157

Tipare textuale. Textul descriptiv/157

Textul narativ-descriptiv/157

Textul explicativ/158

Elemente de construcție a comunicării/161

Adverbul/161

Recapitulare/164

Evaluare/167

UNITATEA 6 – CĂLĂTOR ÎN LUME/169

Comunicare orală/170

Lectură/172

Textul narativ/172

Fram, ursul polar, de Cezar Petrescu (fragment)/172

Redactare/178

Rezumatul/178

Elemente de construcție a comunicării/181

Atributul (actualizare)/181

Lectură/184

Textul argumentativ/184

Cireșarii – vol. III, Roata norocului, de Constantin Chiriță (fragment)/184

Elemente de construcție a comunicării/186

Complementul/186

Complementul direct/186

Complementul prepozițional/188

Complementul indirect/189

Circumstanțialul/191

Circumstanțialul de loc/192

Circumstanțialul de timp/192

Circumstanțialul de mod/193

Recapitulare/196

Evaluare/200

RECAPITULARE FINALĂ/202

EVALUARE FINALĂ/205

AUTOEVALUARE/RĂSPUNSURI/207

CONȚINUTURI

Comunicare orală:

- verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare;
- semnale nonverbale de încurajare.

Lectură:

- textul narativ literar în proză;
- instanțele comunicării narative: autor, narator, personaj;
- tipuri de narațiuni: narațiuni la persoana I și la persoana a III-a.

Redactare:

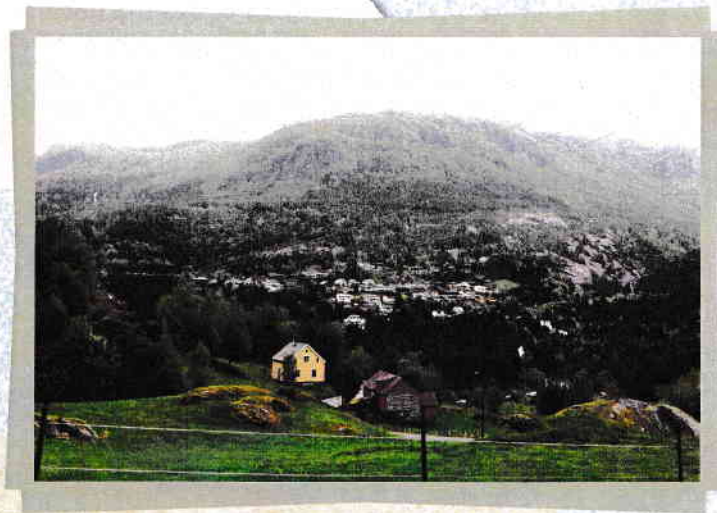
- tipare textuale de structurare a ideilor în textul narativ.

Elemente de construcție a comunicării:

- despărțirea cuvintelor în silabe;
- diftong, triftong, hiat.

Elemente de interculturalitate:

- valori ale culturii populare în spațiul românesc.

La finalul acestei unități,**A. vei ști:**

- ✓ ce este naratorul;
- ✓ care sunt tipurile de narațiuni;
- ✓ care sunt regulile de despărțire a cuvintelor în silabe;
- ✓ ce sunt diftongul, triftongul și hiatul.

B. vei fi capabil:

- ✓ să prezinți informații, idei, sentimente, puncte de vedere în diverse texte orale;
- ✓ să identifici naratorul și tipul de narațiune din diverse texte;
- ✓ să redactezi un text narativ respectând etapele procesului de scriere;
- ✓ să utilizezi în textele scrise tabele, scheme, grafice;
- ✓ să desparti corect cuvintele în silabe;
- ✓ să identifici diftongul, triftongul și hiatul;
- ✓ să sesizezi greșelile de fonetică.

C. vei manifesta:

- ✓ interesul de a prezenta răspunsuri personale, creative și critice pe marginea textelor citite sau ascultate;
- ✓ preocuparea de a înțelege diverse tipuri de texte citite sau ascultate;
- ✓ dorința de a investiga obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României.

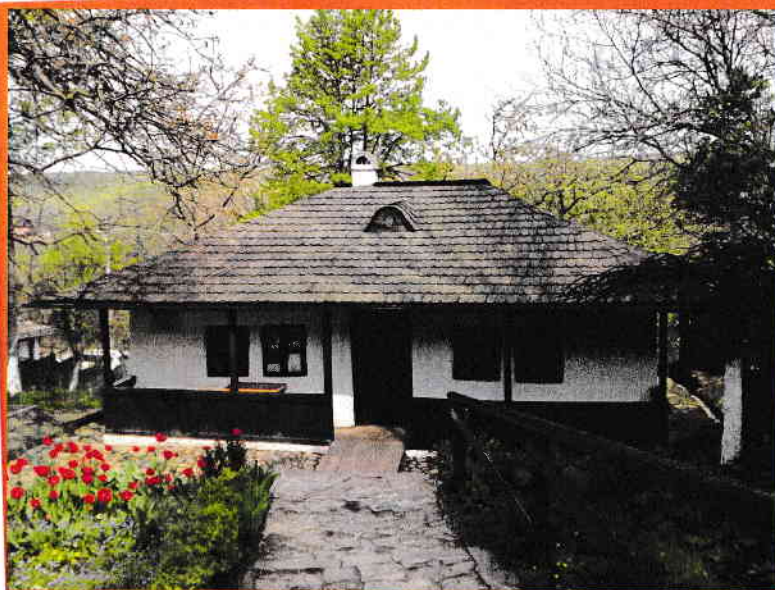
Comunicare orală

VERIFICAREA GRADULUI DE ÎNȚELEGERE A MESAJULUI SEMNALE NONVERBALE DE ÎNCURAJARE

Observăm și discutăm

Privește imaginea cu atenție și spune:

- ce înfățișează aceasta;
- cum pare a fi locul surprins;
- ce stări provoacă aceasta unui om care a trăit acolo;
- cum crezi că te-ai simți dacă te-ai afla în acel loc.

Ascultăm și descoperim

În continuare, vei asculta (în formatul digital al manualului) un fragment din opera literară *Amintiri din copilărie*, de Ion Creangă, adaptată pentru teatru radiofonic.

- 1 Formulează răspunsuri orale pentru următoarele întrebări care vizează textul ascultat.
 - a. Cum se numește satul prezentat?
 - b. Din câte părți este format acesta?
 - c. Cum erau flăcăii și fetele din sat?
 - d. Care era numele preotului din sat?
 - e. Cu ce scop mergea preotul din casă în casă?
 - f. Cine îl însoțea pe preot prin sat?

2 Ascultă din nou textul și completează, în caiet, următoarele enunțuri, folosind cuvinte din textul audiat. Vei scrie între 1 și 3 cuvinte.

- Locul prezentat este un sat ... și ...
- Biserica din localitate este ...
- Părintele din sat era un om ... și ...
- Neobositul ... umbla prin sat, din casă în casă.
- Preotul și dascălul îi sfătuiau pe săteni să-și dea copiii la ...
- Cea ... a fost Smărăndița popii.

Ion Creangă (1837 - 1889)

3 Descrie oral, în fața clasei, satul lui Nică, oferind informațiile descoperite în textul audiat. Acordă atenție gesturilor, expresiei faciale și poziției corporale.

Creăm și ne jucăm

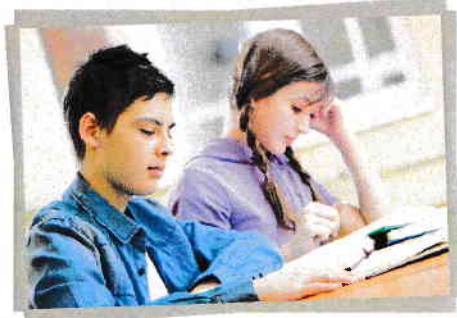
Imaginează-ți că ai posibilitatea să-l întâlnești pe Nică.

1 Pregătește și notează 5-6 întrebări pe care ai vrea să i le adresezi, pentru a afla mai multe informații despre locurile sale natale și despre oamenii din satul său.

2 Găsește un coleg care să joace rolul lui Nică și creați împreună un scurt dialog pornind de la întrebările pe care le-ai notat anterior. Poți recurge și la alte întrebări prin care să soliciți clarificări sau informații suplimentare, în funcție de răspunsurile colegului care joacă rolul lui Nică.

3 Interpretați în fața colegilor voștri dialogurile create. Aceștia vor fi atenți și vor face observații referitoare la:

- tonul utilizat;
- atenția acordată;
- poziția corpului, gesturi;
- mimica/expresia feței.

REȚINEM

• Pentru a ne asigura că am înțeles bine mesajul dintr-o comunicare orală, putem apela la solicitări **de clarificare sau de reformulare**, cum sunt: *Îmi poți/puteți oferi detalii?; Poți să îmi explici ce ai vrut să zici?; Ai putea să repeți ce ai spus?; Te rog să reformulezi ultimul enunț.*

• Semnalele nonverbale, cum sunt: **gesturile, mimica, poziția corporală**, pot contribui la o comunicare eficientă prin faptul că acestea îl încurajează pe interlocutor să continue.

Lectură

TEXTUL NARATIV LITERAR
AUTOR. NARATOR. PERSONAJ

Pătrundem în lumea textului

1 Dă exemple de locuri care ți-au marcat copilăria până acum sau în care ai avut parte de întâmplări memorabile. Vorbește-le colegilor despre un astfel de loc și menționează cum te simți/te-ai simțit acolo.

2 În continuare, vei citi un fragment din celebra operă *Amintiri din copilărie*, de Ion Creangă. Precizează ce știi despre această creație literară, completând pe caiet o schemă asemenea celei din imaginea alăturată. Scrie cât mai multe întrebări folosind cuvintele date, oferind răspunsuri la acestea.

Amintiri din copilărie
- fragment -

de Ion Creangă

Mă trezește mama într-o dimineață din somn, cu vai-nevoie, zicându-mi: „Scoală, duglișule¹, înainte de răsăritul soarelui; iar vrei să te pupe cucul armenesc și să te spurce, ca să nu-ți meargă bine toată ziua?...” Căci așa ne amăgea mama cu o pupăză care-și făcea cuib, de mulți ani, într-un tei foarte bătrân și scorburos, pe coasta dealului, la moș Andrei, fratele tatei cel mai mic. Și numai ce-o auzai vara: „Pu-pu-pup! Pu-pu-pup!” dis-dimineață, în toate zilele, de vuia satul. Și cum mă scol, îndată mă și trimite mama cu demâncare în țarină², la niște lingurari³ ce-i aveam tocmiți prășitori⁴, tocmai în Valea-Seacă, aproape de Topolița. Și pornind eu cu demâncarea, numai ce și aud pupăza cântând:

— Pu-pu-pup! pu-pu-pup! pu-pu-pup!

¹dugliș – leneș

²țarină – câmp cultivat

³lingurar – meșter care lucrează sau vinde linguri sau alte obiecte din lemn

⁴prășitor – cel care se ocupă cu săpatul și cu îndepărtarea buruienilor (prășit)

Eu, atunci, să nu-mi caut de drum tot înainte? mă abat pe la tei, cu gând să prind pupăza, căci aveam grozavă ciudă pe dânsa: nu numaidecât pentru pupat, cum zicea mama, ci pentru că mă scula în toate zilele cu noaptea-n cap din pricina ei. Și cum ajung în dreptul teiului, pun demâncarea jos în cărare pe muchea dealului, mă sui încetișor în tei care te adormea de mirosul... florii, bag mâna în scorbură, unde știam, și norocul meu!... găbuiesc⁵ pupăza pe ouă și zic plin de mulțumire: „Taci, leliță, că te-am căptușit eu! îi mai pupa tu și pe dracul de-acum!” Și când aproape să scot pupăza afară, nu știu cum se face, că mă spariu de creasta ei cea rotată, de pene, căci nu mai văzusem pupăză până atunci, și-i dau iar drumul în scorbură. Și cum stam eu acum și mă chiteam în capul meu că șarpe cu pene nu poate să fie, după cum auzisem din oameni, că se află prin scorburii câteodată și șerpi, unde nu mă îmbărbătez în sine-mi și iar bag mâna să scot pupăza... pe ce-a fi...; dar ea, sărmana, se vede că se mistuise de frica mea prin cotloanele scorburii, undeva, căci n-am mai dat de dânsa nicăieri; parcă intrase în pământ. „Măi! anapodă lucru șaista!” zic eu înciudat, scoțând căciula din cap și tuflind-o⁶ în gura scorburii. Apoi mă dau jos, caut o lespede⁷ potrivită, mă sui cu dânsa iar în tei, îmi iau căciula și în locul ei pun lespede, cu gând c-a ieși ea pupăza de undeva până m-oi întoarce eu din țarină. După aceea mă dau iar jos și pornesc repede cu demâncarea la lingurari... Și oricât oi fi mers eu de tare, vreme trecuse la mijloc doar, cât am umblat horhăind cine știe pe unde și cât am bojbăit⁸ și mocoșit⁹ prin tei, să prind pupăza, și lingurarilor, nici mai rămâne cuvânt, li se lungise urechile de foame așteptând. [...]

Atunci lingurarii, nemaipunându-și mintea cu mine, s-au așternut pe mâncare, tăcând molcum. Și scăpând eu cu obraz curat, îmi iau traista cu blidele, pornesc spre sat, mă abat iar pe la tei, mă sui întrânsul, pun urechea la gura scorburii și aud ceva zbătându-se înăuntru. Atunci iau lespede cu îngrijire, bag mâna și scot pupăza, vlăguită de atâta zbucium; iar ouăle, când am vrut să le iau, erau toate numai o chisăliță. După asta vin acasă, leg pupăza de picior c-o ață și-o îndosesc de mama vro două zile în pod prin cele putini¹⁰ hârbutite; și una-două, la pupăză, de nu știau cei din casă ce tot caut prin pod așa des. Însă a doua zi după asta, iaca și mătușa Măriuca lui moș Andrei vine la noi, c-o falcă-n cer și cu una în pământ, și se ia la ciondănit cu mama din pricina mea:

— Mai auzit-ai dumneata, cumnată, una ca asta, să fure Ion pupăza, care, zicea mătușa cu jale, ne trezește dis-dimineată la lucru de atâția ani?

⁵a găbui – a prinde, a apuca

⁶a tuflă – a îndesa, a pune

⁷lespede – piatră plată

⁸a bojbăi – formă a verbului a băjbăi, adică a căuta pipăind, nesigur

⁹a mocoși – a pierde vremea, a lucra prea încet

¹⁰putină – vas de lemn folosit la păstrarea brânzeturilor și a murăturilor

Grozav era de tulburată, și numai nu-i venea să lăcrimeze când spunea aceste. Și acum văd eu că avea mare dreptate mătușa, căci pupăza era ceasornicul satului. Însă mama, sărmana, nu știa de asta nici cu spatele.

— Ce spui, cumnată?! Da' că l-aș ucide în bătaie, când aș afla că el a prins pupăza, s-o chinuiască. De-amu bine că mi-ai spus, las' pe mine, că ți-l iau eu la depănat!

— Nici nu te mai îndoi despre asta, cumnată Smarandă, zise mătușa, căci de zbânțuitul ista al dumnilale nimica nu scapă! Ce mai atâta? Mi-au spus mie cine l-au văzut că Ion a luat-o; gâtul îmi pun la mijloc!

Eu, fiind ascuns în cămară, cum aud unele ca aceste, iute mă sui în pod, umflu pupăza de unde era, sar cu dânsa pe sub streșina casei și mă duc de-a dreptul în târgul vitelor, s-o vând, căci era tocmai luna, într-o zi de târg. Și cum ajung în iarmaroc, încep a mă purta țăntoș¹¹ printre oameni, de colo până colo, cu pupăza-n mână, că doar și eu eram oleacă de fecior de negustor. Un moșneag nebun, c-o vițică de funie, n-are ce lucra?

— De vânzare-ți e găinușa ceea... măi băiate?

— De vânzare, moșule!

— Și cât cei pe dânsa?

— Cât crezi dumneata că face!

— Ia ad-o-ncoace la moșul, s-o drămluiască¹²!

Și cum i-o dau în mână, javra dracului se face a o căuta de ou și-i dezleagă atunci frumușel ața de la picior, apoi mi-o aruncă-n sus, zicând: „laca poznă, c-am scăpat-o!” Pupăza, zbr! pe-o dugheană¹³ și, după ce se mai odihnește puțin, își ia apoi drumul în zbor spre Humulești și mă lasă mare și devreme cu lacrimile pe obraz, uitându-mă după dânsa!... Eu atunci, haț! de sumanul¹⁴ moșneagului, să-mi plătească pasărea...

— Ce gândești dumneata, moșule? Te joci cu marfa omului? Dacă nu ți-a fost de cumpărat, la ce i-ai dat drumul? Că nu scapi nici cu junca asta de mine! Înțeleai? Nu-ți pară lucru de șagă¹⁵!

Și mă băgam în ochii moșneagului, și făceam un tărăboi, de se strânsese lumea ca la comedie împrejurul nostru; dă, iarmaroc nu era?!

— Dar știi că ești amarnic la viață, măi băiate?! zise moșneagul de la o vreme, râzând. În ce te bizui de te îndârjești așa, nepoate? Dec! nu cumva ai pofti să-mi iei vițica pentru-un cuc armenesc? Pesemne te mănâncă spinarea, cum văd eu, măi țică, și ia acuș te scarpin, dacă vrei, ba ș-un topor îți fac, dacă mă crezi, de-i zice „aman, puiule!” când îi scăpa de mâna mea!

¹¹țăntoș – mândru, îngâmfat

¹²a drămlui – formă a verbului a drămui, adică a măsura, a cântări

¹³dugheană – magazin mic

¹⁴suman – haină țărănească lungă

¹⁵șagă – glumă

— Dă pace băiatului, moșule, zise un humuleștean de-ai noștri, că-i feciorul lui Ștefan a Petrei, gospodar de la noi din sat, și ți-i găsi beleaua cu dânsul pentru asta.

— He, he! să fie sănătos dumnealui, om bun; d-apoi chitești dumneata că nu ne cunoaștem noi cu Ștefan a Petrei? zise moșneagul; chiar mai dinioarea l-am văzut umblând prin târg, cu cotul subsuoară, după cumpărat sumani, cum îi e negustoria, și trebuie să fie pe-aici undeva, ori în vro dugheană, la băut adălmașul¹⁶. Apoi bine că știu a cui ești, măi țacă! ian stai oleacă, să te duc eu la tată-tău și să văd, el te-a trimis cu pupăzi de vânzare, să spurci iarmarocul?

Toate ca toatele, dar când am auzit eu de tata, pe loc mi s-a muiat gura. Apoi încet-încet m-am furișat printre oameni, și unde-am croit-o la fugă spre Humulești, uitându-mă înapoi să văd, nu mă ajunge moșneagul? Căci îmi era acum a scăpare de dânsul, drept să vă spun. Vorba ceea: „Lasă-l, măi! L-aș lăsa eu, dar vezi că nu mă lasă el acum!” Tocmai așa pățisem și eu; ba eram încă bucuros că am scăpat numai cu-atâta. Bine-ar fi s-o pot scoate la capăt, măcar așa, cu mama și cu mătușa Măriuca, gândeam eu, bătându-mi-se inima, ca-ntr-un iepure, de frică și de osteneală.

Și când ajung acasă, aflu că tata și mama erau duși în târg; și frații îmi spun, cu spaimă, că-i poznă mare cu mătușa lui moș Andrei: a sculat mai tot satul în picioare din pricina pupezei din tei; zice că i-am fi luat-o noi, și pe mama a pus-o în mare supărare cu asta. Știi că și mătușa Măriuca e una din cele care scoate mahmurul¹⁷ din om; nu-i o femeie de înțeles, ca mătușa Anghilița lui moș Chiriac, s-a mântuit vorba. Și cum îmi spuneau ei îngrijiți, numai ce și auzim cântând în tei:

— Pu-pu-pup! pu-pu-pup! pu-pu-pup!

Soră-mea Catrina zise atunci cu mirare:

— I-auzi, bădiță! Doamne, cum sunt unii de năpăstuiesc omul chiar pe sfânta dreptate!

— Mai așa, surioară!... Dar în gândul meu: „Când ați ști voi câte a pățimit, sireaca, din pricina mea, și eu din pricina ei, i-ați plânge de milă!”

Discutăm despre text

Observăm

- 1 Citește textul cu atenție și caută în *Dicționarul explicativ al limbii române* sensurile cuvintelor pe care nu le cunoști, altele decât cele explicate în subsolul paginii.
- 2 Notează sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte preluate din textul citit: *amăgea, îndată, mulțumire, câteodată, jale, mirare, a pățimit*.
- 3 Scrie enunțuri în care să folosești antonime ale următoarelor cuvinte din textul citit: *încetșor, frică, des, se odihnește, umblând*.

¹⁶adălmaș – formă a substantivului aldămaș, adică băutură oferită în urma încheierii unei afaceri

¹⁷a scoate mahmurul din cineva – a enerva, a duce la exasperare

Ne amintim!

Textul literar este rodul imaginației scriitorului, în care realitatea este transfigurată, creându-se un univers imaginar nou, cu scopul de a-l sensibiliza/impresiona pe cititor.

Textul literar în care sunt relatate/povestite/narate întâmplări, la care iau parte personaje, se numește **text narativ literar**.

Explorăm și învățăm

- 1 Transcrie din textul citit două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la timpul întâmplărilor și două cuvinte/grupuri de cuvinte referitoare la spațiul întâmplărilor.
- 2 Realizează planul simplu de idei al textului dat, stabilind ideile principale din acesta.
- 3 Precizează cine este naratorul din textul citit. La ce persoană sunt relatate întâmplările?
- 4 Numește personajele din text și menționează felul lor: principale, secundare, episodice.

Aventura lecturii

Dacă dorești să afli ce năzdrăvănii mai face Nică, citește integral opera *Amintiri din copilărie*.

REȚINEM

Autorul este persoana, cu existență reală, care creează și scrie un text.

Naratorul este persoana care relatează întâmplările dintr-un text narativ, „vocea” căreia autorul îi atribuie rolul de a prezenta acțiunea, spațiile și personajele.

În funcție de tipul de narator și de persoana la care sunt narate evenimentele, se disting două tipuri de narațiuni:

- **narațiune la persoana I** – subiectivă – naratorul este și personaj;
- **narațiune la persoana a III-a** – obiectivă – naratorul este martor al întâmplării sau este necunoscut.

Personajul este ființa care ia parte la acțiunea relatată într-o operă literară.

În funcție de rolul pe care îl deține, personajul poate fi:

- **principal** – cel mai important, aflat în prim-planul acțiunii;
- **secundar** – are un rol mai puțin important;
- **episodic** – apare în anumite episoade sau părți ale textului;
- **figurant** – nu se individualizează, nu participă efectiv la acțiune.

Interpretăm

- 1 Care sunt motivele pentru care Nică decide să prindă pupăza? Consideri că acestea sunt întemeiate? Scrie un text, de 50–70 de cuvinte, în care să-ți susții punctul de vedere.
- 2 Recitește pasajul în care Nică vorbește cu negustorul din târg și scrie cât mai multe cuvinte prin care poate fi descrisă relația dintre cei doi.
- 3 Scrie ce înțelegi din următorul paragraf: *Toate ca toatele, dar când am auzit eu de tata, pe loc mi s-a muiat gura. Apoi încet-încet m-am furișat printre oameni, și unde-am croit-o la fugă spre Humulești, uitându-mă înapoi să văd, nu mă ajunge moșneagul?* Formulează-ți răspunsul într-un text de minimum 50 de cuvinte.
- 4 Precizează prin ce stări și trăiri trece copilul în timpul întâmplărilor relatate în textul dat. Selectează, în acest sens, pasaje semnificative și completează, în caiet, un tabel asemănător celui de mai jos.

Starea/Trăirea	Pasaj
nerăbdare	<i>mă abat pe la tei, cu gând să prind pupăza, căci aveam grozavă ciudă pe dânsa</i>
...	...

Ieșim din lumea textului – Reflectăm

- 1 Imaginează-ți că Nică a reușit să găsească un cumpărător pentru pupăza sa. Redactează un dialog de 8–10 replici, în care să surprinzi conversația dintre cei doi.
- 2 Creează o copertă pentru o poveste cu titlul *Pupăza din tei*, având drept sursă de inspirație textul lui Ion Creangă.

Proiect de grup

Lucrați în grupe de câte patru elevi și căutați informații despre locul natal al unui scriitor român la alegere. Veți face referire la următoarele aspecte:

- poziționare geografică;
- istoria locului;
- obiceiuri/tradiții;
- evocarea locului natal în opera scriitorului ales (dacă este cazul).

După o săptămână de lucru, veți prezenta proiectul în fața clasei. În cadrul prezentării, puteți utiliza imagini, clipuri, prezentări PowerPoint sau alte mijloace prin care să stârniți curiozitatea auditoriului. Colegii și profesorul vor face observații cu privire la: conținutul prezentării, raportarea la temă, calitatea materialelor prezentate, claritatea prezentării, colaborarea voastră, originalitate.

Redactare

TIPARE TEXTUALE. TEXTUL NARATIV

1 **Formați perechi** și povestiți la persoana a III-a întâmplarea relatată în fragmentul din *Amintiri din copilărie*. Rezolvați sarcina de lucru ținând cont de sugestiile oferite în tabelul următor, pe care îl veți copia și îl veți completa în caiete.

Etapă	Sugestii	Întâmplare
Situația inițială (introducere)	– fixarea reperelor spațio-temporale – numirea personajelor	<i>Într-o dimineață, mama îl trezește pe Nică, amintindu-i acestuia de pupăza din sat, care cânta în fiecare zi.</i>
Procesul – acțiunea (cuprins)	– prezentarea întâmplărilor în ordine cronologică, gradată	...
Situația finală (încheiere)	– rezolvarea tuturor conflictelor, depășirea momentelor de tensiune	...

2 Scrie un text narativ, de minimum 120 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare memorabilă care s-a desfășurat într-un loc drag ție. În redactarea textului, vei avea în vedere sugestiile oferite la exercițiul anterior, dar și indicațiile din schema de mai jos.

INTRODUCERE

- Gândește-te la persoanele care au luat parte la întâmplare.
- Fixează reperele spațio-temporale.
- Scrie situația inițială.

CUPRINS

- Scrie pe o cioră ideeile principale pe care le vei dezvolta în compunerea ta.
- Scrie întâmplarea la care te-ai gândit, având grijă la ortografie și la punctuație.

ÎNCHEIERE

- Formulează o impresie pe care ți-a lăsat-o întâmplarea sau o învățătură care se desprinde din aceasta.
- Cere unui coleg sau unui adult să citească textul tău și să-și spună părerea.

3 Citește cu voce tare, în fața clasei, textul scris. Colegii de clasă și profesorul tău/profesoara ta vor utiliza grila de mai jos, prin care vor realiza observarea activității tale.

Grila de observare a activității și a comportamentului elevului

Aspect urmărit	Observații
Respectarea trăsăturilor textului narativ	de exemplu: <i>Sunt respectate trăsăturile textului narativ. În text, există o întâmplare referitoare la... . La acțiune iau parte persoane/personaje, și anume... .</i>
Adaptarea textului la tema dată	
Formularea unei impresii/învățăturii în încheiere	
Rostirea enunțurilor/Intonația	
Trezirea curiozității colegilor pentru cele prezentate	
Atenția acordată celor care ascultă	
Poziția corpului, atitudine	

